

LA MARE DE DÉU DE LA FONT DE LA SALUT

Es tracta d'una ceràmica restaurada novament, resituada a l'antiga fornícula de la font del mas dels Calduch.

Erasmus de la Venta, nascut ací, ens conta d'un veí del mas, anomenat Pasqual, que sempre tenia molta cura d'arranjar la propietat comuna: camins, pou, forn. L'any 1937 va rebre notícia d'un jove de la partida que volia desfer la capelleta de la Mare de Déu de la Font de la Salut.

Un dia, de lluny, observa aquest i un germà armats, dirigir-se cap al mas. Pasqual agafa un garrot i s'interposa davant del nínxol, defensant la imatge. Els parla per veure si reflexionen i canvien d'opinió. No va servir per a res. Envalentonats l'amenacen que si no s'aparta serà pitjor. D'un tret esmicolen la ceràmica i així ha restat fins ara quan s'ha netejat el paratge de la font i la capella, gràcies a una subvenció del govern.

SEMBLANÇA D'AQUESTA ADVOCACIÓ

Dins del món pagà, grec i romà, es tenia la creença que els déus posseïen el domini de la salut i l'enfermetat, per tant es manifestava la tendència natural a implorar l'auxili dels déus en totes

les afleccions, contrarietats, i pèrdua de salut.

Amb l'adveniment del cristianisme també s'invocava la salut a la divinitat. Aquest és el motiu de demanar la intercessió de Maria baix el nom de la Salut.

Aquesta advocació es venera al santuari de la Mare de Déu de la Salut, situat a dos quilòmetres de Traiguera, separat per un pintoresc camí, ornat per set altes creus de terme, fetes de pedra, commemorant els Set Dolors de Maria. La darrera creu té indiscutible mèrit artístic, és monumental, esculpurada i pal·liada, amb ample baldaquí de cúpula sostinguda per quatre columnes. Junt a l'ermita està la font que la tradició qualifica de miraculosa.

El santuari és magnífic en les proporcions i l'ornamentació.

Comença a edificar-se l'any 1439, però s'estrena l'any 1521 i guarda valuoses peces d'orfebreria.

El nom de l'ermita és propiament el de Reial Santuari de la Mare de Déu de la Font de la Salut de Traiguera. La imatge situada al camerí, és objecte de la devoció popular de tota la comarca del Baix Maestrat. Va ser visitat, en diferents ocasions, pels Reis d'Espanya. Bona mostra d'aquesta devoció la palesa aquest plafó ceràmic del mas dels Calduch que al presidir aquest paratge mostra l'estima dels seus pobladors vers aquesta Mare de Déu de la Salut.

Es conta que la imatge va ser descoberta per dos joves germans, pastors, l'un era sord-mut. Van observar com una ovella del ramat anava a un forat, i quan tornava estava mullada; així com ells tenien molta set, es van apropar, i van veure un xicotet toll i dins l'aigua una imatge. La trauen i la porten a Traiguera, dipositant-la a l'església. Però d'allí desapareix i el pastor sord-mut la troba, altra vegada dins el toll d'aigua. De la forta impressió li torna la parla, fet que el poble el considera un miracle de la imatge, a la qual la nomena Mare de Déu de la Font de la Salut.

FITXA DE LA CAPELLETA DE LA MARE DE DÉU DE LA SALUT

- 1.-LLOC: Mas dels Calduch.
- 2.-PATRONÍMIC: Mare de Déu de la Font de la Salut.
- 3.-CLASSE: Plafó ceràmic.
- 4.-LOCALITZACIÓ: Presideix el paratge de la font, a cent metres de les cases del mas.
- 5.-EMPLAÇAMENT: Dins d'una fornícula, obra da damunt del broll de l'aigua.